

Özel *Antalya Halkevi Dergisi'ne*
Dr. Galip Kahraman
1943

Özel *Antalya Halkevi Dergisi'ne*
Dr. Galip Kahraman
1943

Türklüğün ve insanlığın en büyük simasını kucaklarken

Enver AKCAN

Şehirde bir müjde elektrik ses-
sizliği ve hızıyla yayılıyor .

Karşılaşan dostların evvelâ
gözlerinin konuştuğunu görüyor-
sunuz. Dostunun mutlu haberi
bilip bilmediğini onun gözlerin
de okumak ve müjdeyi vermek
heyecanı adeta müstevli bir hal-
de. Haberi daha evel duymuş ol-
mak bahtiyarlığını kazanan yurt-
taş sabırsızlık içindedir. Sizi se-
vindirenin de kendisi olmak şe-
refini elinde tutmak isteği onu
kulağınıza yaklaştırıyor. Duydu-
ğunuz, heyecanlandığınız büyük
müjde şudur : (BABAMIZ GE-
LİYOR)

İçinizde sevincin kanatlandığı-
nı hissediyorsunuz. Şimdi siz de
aynı durumda, siz de vazife ba-
şındasınız. Sevindirmek fırsatı

sizin de elinize geçmiştir. Aynı
titizlik, ve sabırsızlıkla yakın dos-
tunuzu arayıp buluyor ve fısıldı-
yorsunuz. (BABAMIZ GELİYOR)

Müjdenin doğurduğu heyecan
ve hassasiyeti manalandırmak için
psikolog olmağa asla lüzum yok.

Her şeyin, her olayın şu söz-
lerde birleştiği ne kadar belli :
(Biz aşıkımızın aşığıyız. Gözümüz
aydın.. Millet'in aşıkına, Türkün
babasına kavuşunoruz.)

Millî terbiyemizi, duygu bera-
berliğimizi. Şefimize olan bağ-
lılığımızı belirten bu lisani-hali-
miz mutlaka her türlü sözlörün
çok üstünde bir eda taşıyor.

Diyenler varmış ki, (filân millet
şefleri için şöyle fedakârmış.. böy-
le fedakârmış..) ve yine diyenler
varmış ki filân millet te şefleri

etrafında hiç bir millete nasip olmayacak kadar topluluk ve birlik gösteren bir milletmiş.)

Hayır.. Asla.. Hiç bir millet Türk milleti kadar, Türk Millî Şefinin etrafındaki içten gelme, kendiliğinden hasıl olma birlik ve beraberliği hiç bir devirde gösterememiştir ve gösteremeyecektir.

Tarih bu üstün karakterin imtiyazını nasıl yalnız Türk milletine vermekte ise hadiseler ve mantık da tarihle hem lisan bulunuyor.

Yurt işlerinde türkün bu ezelî meziyyetlerine bir eş veya bir rakip olmadığını ve olamayacağını hareketleriyle ve hiç bir direktif veya irşada ihtiyaç göstermeden kendiliğinden ve filen haykıran yurttaşların cemiyeti elket te en üstün cemiyettir.

Elbet de onun şefi hiç bir şefle kıyas olunamayacak kadar babalığı, saygıyı çok sumullü hizmetleriyle bil fiil ve bilistihkak kazanmış bir şeftir.

Bu günkü dünya milletlerinin şefleri içinde hangisi acaba milletlerini mutlak bir ölümden çeviren ve hattâ ona kudretli bir bünye ve varlık temin eden bir tarihe sahiptir.

Halbuki İNÖNÜ; bizim Millî Şefimiz, babamız İNÖNÜ; hazır bir düzenin başına geçen şeflerden değildir. Onu bu yabancı

şeflerle mukayeseye yeltenmek gafletlerin en affedilmezidir.

ATATARK, evet tarihimizin bu müstesna güneşi., Bütün kalkınma ve inkılâplarımızın ilk önderi, ilk mnrşididir. Lâkin hangi Türk o büyük dahînin bütün hareketlerinde onun iş ortağı İNÖNÜ'ye pay ayırmaktan ü ul edebilir?.

ATATÜRK bir güneşti. O bir Atatürk'tü.. Fakat İNÖNÜ mevcut eserlerdeki hissesi bakımından İNÖNÜ olduğu kadar da ATATÜRKtür .

Bu hakikatları kavramak iktidarını taşıyan Türk Milleti Millî varlığını efendiliğini, huzur ve sükûnunu borçlu olduğu Millî Şefine elbette daha özlü şekilde daha içten bir coşuşla sınıksız bağlı olacaktır.

Onun büyük başarılarını bu küçük sayfalar içinde belirtmeğe ne imkân, ne de lüzum var. Onları bilmeyen, minnetle sevgi ile anmayan Türk de yok. ?. Fakat sadece şu yurt köşesindeki eserler acaba her Antalyalıyı Yüce Şefe yürekten bağlanmağa yetmezmi ?.

Altı yüz yıl tamamen ihmal edilmiş sönük, silik bir sahada, şu küçük vilâyetimizde bu gün canlanmış ve şahlanmış olan çeşitli eserleri bile acaba bu sayfalara sığdırabilirmiyiz?..

Halkevleri, Mektepler, Yollar, Kanallar, Köprüler, Fabrikalar,

İstasyonlar, Enstitüler, Bankalar, Hastaneler, İmar, İnşa ve bütün bu işleri , bu teşkilatı düzeninde ve verimli olarak yürütüp işleten, bütün halkın sevgi ve saygısını üstünde toplamış kıymetli elemanlar acaba kimin eseri ?..

Başvekilken gördüğü istipdat Antalyasından farklı Cümhuriyet Antalyesile Başbuğken gördüğü bu günkü güzel Antalya arasındaki üç dört senelik emekte tekâsüf etmiş büyük ilerlemenin böyle bir cihan keşmekeşi zamanında tahakkuk ettirilmiş şeyler olduğu zevkini ona tattırmak baba şefkatına liyakatın ne sevindirici bir hadisesidir ?...

Cehennemin ortasında yaratılmış bir cennet manzarasıyla göz kamaştıran, haset uyandıran yu-

dumuzu eşsiz bir kıyaset ve naz nufuziyle harp afetinden koruyan dahî şefimizi o kadar kıskançlık ve duygu beraberliğiyle sevmekteyizki her Antalyalı onu bağrında görmekle iktifa edemiyor. Tek tek bütün fertler hiç değilse onun mübarek elini öpebilmek heyecanı ve iştiyaki içinde çırpınıyor. İçini bu yoldan duyurmak, öne bu şekilde de doymak istiyor .

Birbirimizden gizlemediğimiz bu duygularımızda da yine yüce bir ifadenin remzi ayandır ..

İltiras fırtınaları içinde şuuru kaybeden beşeriyetin beyninde bu remzin akislerini çınlatmak istiyoruz :

(Hoş geldin büyük misafir .. Hepimiz her zaman emrinizdeyiz. ve dipdiriyiz)

Enver AKCAN

Bugünkü Antalya

Reşat Oğuz

Bazı kıymetli taşlar ve madenler vardır. Adamının eline düşmediği için uzun müddet üzerinde kuvvetli bir dikkatin rengi ve sıcak bir alâkanın itinası toplanmamıştı.

Osmanlı imparatorluğunun tasviyesinden sonra büyük fedakârlıklar ve yüksek kahramanlıklarla müdahale ve taarruzdan azade yarattığımız vatanda değer bilmez kimselerin elindeki kıymetli taşlarda tesadüf edilen alâkrsızlığın tam bir ihmaliyle karşılaşmıştık.

İstiklâl savaşına başladığımız günden bugüne kadar devam eden hummalı faaliyetimize, birlik ve beraberliğimizin yıkılmaz ve sarsılmaz durumu ve vatan sevgisinin ateşli coşkunluğu ana kaynaklık yapmıştır.

Dışarıya karşı dostluğuna güvenilir, hürriyet ve istiklâllere saygılı, kuvvetli ve müttehit bir Türkiye olarak görünen çehremizde, yurdumuzu harabîye sürükliyen geriliği yok etmenin, yurdun maddî ve manevî bünyesinde yarattığımız hamlelerin,

kazandığımız başarıların iradesi tunçtan bir ifadedir.

Kültür seferberliğinin verimli neticeleri okulları dolduran genç neslin vazife ahlâkı, fazilet duygusu ve karakter bütünlüğüyle hayata atılmalarıyla kendini gösterirken, yurdumuzun her köşesinde ücra vatan köşelerine kadar sokulan yollarda, demir raylarda, şehir, kasaba ve köylerde yükselen mimari eserler de içten ve dıştan ayağa kalkan bir milletin insanlığa saygı veren çalışması vatan ve vazife duygusu halinde adlanmaktadır.

Dünün ihmaliyle bugünün tekeyyüdü, günün harab Antalya'sile bugünün günden güne sanat kârane bir titizliğin derin hassasiyetini ve koyu bir dikkatin yüksek alâkasını üzerinde toplayan ve gittikçe incileşen Cümhuriyet Antalyası göz önüne getirilirse, eski rejimin mukayese ve münakaşa götürmez ayrılıklarının ve bilhassa aykırıklarının bariz çehresi ortaya çıkar ve derhal hüküm edebilirki, kıymetli maden ihmalden kurtulmaş, erbabının eline düşmeştir.

Mazide şehri ikiye bölen kal'aların dibinde bataklık haline gelmiş dere ve çukurların dolmuş bağrından genç ve gürbüz ağaçların fışkırmış bulunması ve aralarında güzel binaların yükselmesi yenilik ruhunun eserleşmiş birer abidesidir.

Şehrin ortasından denize doğru uzanan düzgün ve geniş yeni kapu caddesini ikiye bölen muhtelif renkli elektrik fanuslarının noktaladığı çay, caddenin gümüşten bir tebessümü olarak şehrin serin ruhunu denize ulaştırmaktadır.

Kışın yağmurunda, yaz günlerinin tozunda gerek araba ile gerek yürüyerek müşkilâtla geçilen yolların bugün, üzerine basanlara karşı düzgün bir sertlik içinde mukavemeti, şehrin her tarafında yol meselesinin hallinde gösterilen mesainin temiz bir hasılası olarak göze çarpar.

Uzak mesafelerden gayret ve alâka gösterilerek getirtilen taşlarla yer yer yolların parkelenmesi çamur ve toz derdinin kökünden halledilmek yolundaki kararların bir zaferi olarak görülebilir.

Basık tavanlı, yıkık kepenkli köhne dükkânların yerini bugün beton mağazalar almıştır.

İnönü parkıyla, Gazi bulvarının son yıllarda aldığı şekil ve uğradığı değişikliğin bütün şehir halkının gezinti ve eylence ihtiyacına cevap vere büyük bir ve himmetin şüsrana değer armağanıdır.

Denize doğru uzanan geniş beton caddenin, Halkevinin önündeki ölçülü ve tertipli genişliğin de akşamların alacalığında renk ve ziya cünbüşü içinde yükselen fışkırtısında, miradorlara doğru uzanan yolların sağ ve solundaki çiçek tarhlarında ve tezyinatında, nihayet büyük miradorun Akdenize hakim olan vakarlı duruşunda, yurdun her parçasına hakkıyla sahip olmanın, Cumhuriyetçi ve inkılâpçı başların neler yapabileceğini gösteren kuvvetli bir ifadenin çelik ve tok edası mevcuttur.

Günden güne güzelleşen ve ışıklanan Antalya, vazife duygusuyla, memleket aşkının yerleştiği enerji ve iman dolu olan bir ruhda yokdan var etmenin büyük sunu yaratmıştır.

Bu kalkışın nabızı, millî birlik ve beraberliği yüksek ve asil varlığında toplamış olan, bakışlarının nurunda sonsuz bir kudretin alevi yanan İNÖNÜ gibi bir Şefe sahip oldukça, her zaman canlı ve iman harareti, her zaman ateşli olacaktır.

Kaynağını millî fazilet, millî feragat ruhundan alan her vatan mesaisi muvafakiyet direğinde dalgalanan bir bayrak köpürsüdür.

Cumhuriyet idaresinin feyziyle, güzellik ve kuretin sembolü olmakla övünen Antalya dün olduğu gibi bugün de daha kuvvetli, daha imanlı ve daha ateşli olarak Millî Şefinin izinde ve onun emrinde olmanın gururuyla doludur,

Antalyada İNÖNÜ Nafiası

Antalya Nafia Müdürü
Sadık BAŞARANKUT

Kurtuluş savaşından sonra Türk inkilâbını yaratan büyük Türk milleti, Ebedî ve Millî Şeflerinin hazırlıkları özlü programlar ve çizdikleri yükseliş plânları arkasından yürümele, hayatî ve medenî tekâmülün her sahasında övünç ve kıvanç verici başarılar elde etmiş ve bugünkü muazzam eser ve varlıklara kavuşmuştur.

Türk ırkının kendine has olan sabır ve tahammülü, sebat ve çalışkanlığı, istikamet veren ve yol gösteren büyük işareti uzun zaman beklemiştir.

Bu verimli ve yaratıcı işaret ve istikameti gördükten sonra, çok kısa bir zamanda asırlara sığmayan başarıları yıllara sığdırmak kudret ve kabiliytini göstermiştir.

Osmanlı sultanları devrinin istibdadı, zulmü karşısında asil kanında ve temiz varlığında gizli kalan cevherini gösteremeyen Türk çocuğu vatan köşelerinin harap, köhne ve yaratıldığı gibi kalmasına derin bir gönül ızdırıp ve üzüntüsü içinde göz yaşları ve içten gelen inlemelerle seyretmekden başka bir şey yapamamıştır.

Fakat memleket ve vatanın lâ-yık olduğu mevkii ve ona sarfedeceği muhakkak olan hizmeti idealinde uzun zaman saklamıştır. Müstebit bir hükümdarın hayatını, tacını ve hanedanını koruması ve yaşatması için kabiliyetli ve cevherli Türk çocuğunu inkişaf ve tekamülden menetmesi Türk neslin minkadder olan yükseliş ve kurtuluş yolunu hiç bir zaman kesmemiş, hakikat ve hakkın sey-rini hiç bir suretle değiştirmemiş, tabiat icabatını yapmış ve hadiseler tabii ceryanları ile muhtelif tezahürler ve tecelliler göstererek bugünkü büyük varlık ve imkân doğmuştur.

Türk milletinin yarattığı ve bütün müdeniyet aleminin gıpta ile seyrettiği büyük sanat edip-lerimizin anası olan Türk topluluğu devir ve asırların şerait ve icabına göre bir çok binalar ve eserler vücade getirmiştir. Büyük Sinan'ın, bütün fen âlemi tarafından hayranlıkla müşahede edilen muazzam ve heybetli eserlerinin hayranlığını her zaman duymaktayız. Ancak şekli hükümet ve devrin tarzı telâkkisine göre yapılan eserlerin muayyen

maksatlara hasredilmesi ve şamil manada memleketin imarına tevcih edilmemesi güzel Türk vatanını lââyık olduğu ümran mertebesine çıkaramamış ve şirin vatanımız bakımsız kalmıştı. Memleketin her köşesinde olduğu gibi Antalyada da yakın zamana kadar dar sokakları tozlu yolları ile harap kasvet verici bunaltıcı bir manzara arz ediyordu.

Şefin büyük işaretine en heyecanlı bir tehalükle koşan Cumhuriyet Nafiasının Antalya kolu değerli valisinin bitmek tükenmek bilmeyin enerjisi arkasında koşarak Türk milletine ve medenî Antalya'lılara lââyık olduğu bir şekilde çalışmış ve bugün şehirde ve vilâyette göze çarpan yollar, köprüler, beton yollar meydanlar, parklar ve dikkat celbeden elektrik tesisatı vücuda gelmiş, okullar yapılmış ve buna mümasil mütenevvi daha bir çok eserler vücuda getirilmiştir.

Türk amele ve ustasının, Türk sanatkârlarının ve mühendisinin kudret ve kabiliyetini, başarılı karakterini göstermeğe fırsat vermiş olan feyizli Cumhuriyetimizin ışık veren kaynağından su içerek yetişecek olan her Türk çocuğu Cumhuriyete lââyık olmağa elbette çalışacaktır.

Antalya'da İnönü Nafiasının

yaptığı işleri asil milletin görüşüne vaz etmek büyük bir sevinç ve övünç vesilesi olacaktır:

- 1 — 150 kilometre sarp arazide açılmış yeni yol
- 2 — 80 kilometre yeni şose.
- 3 — 40 metre açıklığından daha büyük üç köprü.
- 4 — 2 metre açıklığından daha büyük 42 betonarme menfez.
- 5 — Yeni iki kaza hükümet konağı.
- 6 — Yeni bir nahiye hükümet konağı ve 4 karakol binası.
- 7 — Yeni 20 ilkokul binası. (Yapılmakta olan 60 ilkokul) ve inşaatı bitmek üzere olan İnönü Enstitüsü binası
- 8 — Şehrin iktisadî ve ticarî ihtiyaçlarına cevap veren soğuk hava antreposu.
- 9 — 1,5 kilometre uzunluğunda 10 metre genişliğinde, beton yol.
- 10 — 11,000 metre kare beton meydanlar.
- 11 — 3 büyük havuz.
- 12 — 26 dekar sahada büyük pergolalı parklar.
- 13 — 3 büyük aynak.
- 14 — 1,5 kilometre uzunluğunda ve 8 metre genişliğinde parke kaldırım yol.

Antalya'da fener sahilleri

Orda dalgalar söyler aşkını denizlerin,
Orada lâleyi yakar ateşi nergislerin .

Antalya, yuvasıdır emelin hülyaların,
Bir anne kadar sıcak kucağı dalgaların.

Mavidir orda her şey, deniz, yelkenli, martı.
Ordadır güzelliğin ilâhi saltanatı ...

Orda deniz sevdanın enginliğini taşır,
Orda her gönül sever, her sevda ilâhlaşır .

Orda asil bir ırkın, heybetlerin, şanların,
Şahlayan bestesidir sesi çağlayanların ...

Orda tabiat her an insanla kucaklaşır ,
Orda dağ neferleşir, şafaklar sancaklaşır .

Orda yanar her gönül kederi, elemeleri ,
Orda türküler söyler Akdeniz meltemleri ..

Yadımda yelken açar derinden, çok derinden
“Ay öperken,, şarkısı, Fener sahillerinden

Orda görünür ancak ALLAH'a fecirlerin
Bu kadar yaklaştığı ...

Mehmet Çağlar

Biz Türk Gençleri

Dereler ırmaklar kurusa bile ,
Durmaz kanımızın coşkun akışı !
Biz gönlü doldurduk yurt sevgisiyle ;
Sönmez bu mukaddes aşkın yakışı !

Yabancı potada ruhi eritmeyiz ;
Benliğimizi ter edip yitmeyiz .
Parıltı görmeye ele gitmeyiz :
Gözlerimizdedir şimşek çakışı !

Menfaat gütmeyiz, hırsa tapmayız .
İyi, doğru, güzel yoldan sapmayız .
Riyayı bilmeyiz, hile yapmayız :
Birdir kalbimizin içiyle dışı .

Düşünmeyiz mevki, rübbe ve nişan
Biz alkış peşinde koşmayız bir an .
Yeter görürüz yurd için verip can ,
Şanlı albayraktan çelenk takışı !...

Mehmet Çınarlı

Antalya'da eski Düğünler

ve

Kına Geceleri

—I—

Reşat Oğuz

Maziye karışan bir çok güzel âdetlerimiz vardır. Bunlar hayatın ve iktisadî şartların gelişimi nisbetinde yerlerini günün ve halin icaplarına terketmişlerdir.

Bu güzel âdetlerimizden biri her yurt köşesinin kendine göre bir hususiyet ifade eden eski düğünleridir.

İki genci, ncemiyetin özü olan aile birliği kurmak ve bu yuva temellerini neşenin ve eğlence - nin hatıralarıyla pekiştirmek demek olan düğünlere, Antalya'mızda en az bir hafta önce başlanırdı.

Güveyi eve katma tabir edilen gerdek gecesi Perşembe günü akşamı olduğuna göre , düğün hazırlıklarına cuma akşamı gününden geçilirdi. :

Bugünün gecesinde Kız evine erkeğin yatağı yorgam, çanağı tabağı gelin için yaptırdığı gelinkler ve takılacak ziynet oğlan evi tarafından götürülürdü.

Pazar günü gelin hamamı, çarşamba günü gecesi de kına gecesi yapılırdı.

Gelin hamamına ve kına gecesine bir hafta evvelinden ıgırıcılar çıkarılır, eş ve dost bu eğlencelere davet edilirdi .

Gelin hamamı öğle yemeğinden önce yapılır, şehrin büyükçe bir hamamı akşama kadar kiralanır ve gelin çalgı ile hamama götürülür. Hamamda oyun ve ve eğlenceden sonra kız evi tarafından davetlilere mumlar dağıtılır. Çalgı önde olduğu halde gelin, ellerinde mum yanmış tellâk kadınlar tarafından, hamamın ortasındaki şadırvanın etrafında türkü söyleyerek üç defa dolaştırılır ve üçüncü devirde hamama girilir. Gelin hamama girdiği zaman gelinin ve akrabalarının öğle yemeği güvey tarafından kebab ve tandır olarak gönderilir .

Gelin hamamında gelinin ayağına mutlaka sedef işlemeli nalin ve beline de ipek fita tutarlar. Bunu tedarik edemeyen aileler ise ya âriyet olarak komşularından tedarik ederler yahut mahal- lelerinin zenginleri aralarında

kurdukları teşkilâtla bu yardımı yaparlardı .

Gelinin hamama gittiği günün akşamı küçük bir eğlence yapılır. Asıl bütün neşe kına gecesine saklanır. Yalnız bu gecede kızın arkadaşları eğlenirdi.

Perşembe günü akşamı daha hava kararmadan kız evinden saz sesleri gelmeye başlar. Ortada hizmet için dolaşan, oğlan evi ile kız evinin münasebetlerini idare eden ara gezici diyebileceğimiz “Dünür,, denilen kadınların sesleri davul ve dünbelek gürültüleri aras ında sık sık işitilir. Evin kapısı önünde davul ve zurna durmadan çalarken gelinin başı arkadaşları tarafından hazırlanır.

Gelin hususî bir önemi haiz olan bu gece için elbiselerin en güzelini giyer, bilhassa bu elbise “Kutu ruba,, sı denilen kadife üstüne sırmalarla işlenmiş topukları döğen bir uzunluğu haizdir. Hali vakti yerinde olanlar Kına gecesi için hususî yemek hazırlarlar, yemek, çorba etli pilâv ve bunu takiben zerdepilâvdir . Yemekten sonra (Kına basması) denilen bir tören yapılır. Yemek sofrası toplandıktan sonra, gelinin başına önüne doğru sarkan Pullu ipekten ve tül den bir örtü örtterler. Davetlilerin karşısına oturturlar, gelinin sağ elini zorla yumuk vaziyetten açık bir hale getirtilir. ve ortasına karılmış

büyükbir topak kına konur gelinin avcundaki kına yı gören daveliler hediye olarak getirdikleri mahmudiye, yirmilik, mecidiye gibi altın ve gümüş paraları kınanın içine basarlar Buna “Kına basması,, derler. Bu kınanın üzerine basılan paralar kızın ailesine kalır .

Davetliler toplanınca eğlence hararetlenir durmadan ut keman çalarken misafirler birer birer oyuna kaldırılır . Bu esnada oynayanların başlarından çevrilen paralar, çalgıcılardan birinin kucağına atılır. Bilhassa gelin oynarken Kıza ve oğlan evi mensupları birbirile para çevirmekte adeta yarış ederler .

Yatsıya doğru oğlan evi elleri fenerli gelir. Oğlan evinden gelenlerin içinde güveynin annesi kardeşleri ve yakın akrabaları vardır .

Gelin büyüklerin elini öper ve onlar yerleşmedikçe sandalyasına oturmaz .

Gecenin yarısına doğru ortalığın nisbeten tehna laştığı bir sırada ortaya kalaylı bir hamam tasında karılmış bir kına getirilir. Ve gelin elbise değiştirmek üzere bir odaya çekilir. Gelin kına tasının başına oturtulurken saz çalmaya başlar. Çalgıcı ile birlikte etrafındakiler gelinin analı olup olmadığına göre şu türküler söylemeye başlarlar .

Annəsi kızın annesi ,
Elinde mumlar yanası,
Yakınıyor gelinin kınası,
İşte budur bunun edası

Atladı gitti eşiği
Sofrada kaldı kaşığı
Gidiyor da evlerin yakışağı
Acanımda kız gelin oluyor
Annesi kızsız kalıyor
Komşular ıssız kalıyor

Elimi koydum tastara
Kolumu kesti testere
Mevlâm şirin göstere
Acanımda kız gelin oluyor
Annesi kızsız kalıyor
Testisi susuz kalıyor

Merdivenden inerken
Ayağıma battı diken
Ayrılık belimi büken
Acanım kız gelin oluyor
Komşular ıssız kalıyor

Evimizin önü çittir geçilmez
Arayeri sıktır görünmez
El oğlunun kahrı zordur çekilmez
Acanımda kız gelin oluyor
Annesi kızsız kalıyor
Testisi susuz kalıyor

Türküler söylenirken gelin ba-
şında al renkli, önüne sarkıtılmış
bir krep örtü içinde sessiz ses-
siz ağlamaya başlar .

Kına her iki elinin ve ayağı-
nın bileğinden yıkanır ve beş
dakika sonra da el ve ayaklar

Evimizin önü ufak yongalı
Sağın solun çifte yengeli
Ben mi idim? Arayerin angeli
Ben gidiyorum hatırlınız hoş olsun
Annem yoktur sürme çeksün
Babam yoktur duvak örtsün yüzüme
Oluyorda kız gelin oluyor
Annesi kızsız kalıyor
Komşular ıssız kalıyor

İstanbul'dan başım çıktı selâmet
Düğün evinde koptu kıyamet
Kaynana gelin sene emonet
Acanım kız gelin oluyor
Annesi kızsız kalıyor
Komşular ıssız kalıyor

Koyun gibi geldiler
Avlumuza girdiler
Bir tanecik kızımız alıp gittiler

Celine bak geline
Kınaları yakınmış eline
Yarın sabah gider kendi evine
Acanımda kız gelin oluyor
Annesi kızsız kalıyor
Komşular ıssız kalıyor

kınadan temizlenerek yıkanır.

Kına yıkanırken gelinin etra-
fını saranlar baş ağrısına eyi
gelir inaniyle kınadan birer par-
mak alarak alınlarının ortalarına
sürerler .

Reşat OĞUZ

Antalya ve evliya çelebi

Fikri ERTEM

Evliya çelebinin Vilâyetimizde 1080 hicri tarihinde yani 274 yıl önce seyahat etmiş olduğunu yazısından anlıyoruz.

Evliya, dalgaları aşarak, defatla yo'unu şaşırarak dolaşmıştır. Meselâ: Elmalı ovasına indiğinde teke köyüne vardığı halde aralarında ancak iki buçuk saat bir mesafesi olan Eimalıya varmışarak Finike-Kemire - Adrasa'nı dolaştıktan sonra Eimalıya gelmesi pek saba ve dolambaçlı bir yolu takip ettiğini gösterdiği gibi Manavgatta dahi aynı surette dolaştığı görülüyor .

Evliyanın Vilâyetimize girerken ve dolaşırken bir çok eskiyaya ve cinayet vakalarına tesadüf ettiğini ifadesinden öğreniyoruz ki o sıralarda Anaç'o'unun idaresinin bazukluğunu göstermesi bakımından kıymetlidir .

Evliyanın kısmen Panfilya ve kısmen kilikya daki seyahatlarını evvelki nushalarımızda yazmıştım Bu seferde Lisyâ ve Panfilyadaki seyahatından bahsetmek isterim. Şukadar varki Lisyadaki seyyahatlarından önce Lisyâ hakkında muhtasar dahi o'sa okucu'ara biraz tarihi malûmat vermeği faydalı buluyorum .

Lisyâ eski taksimata göre Lisyâ yahot Likya anadolunun cenup kısmında bulunan bir kıtadırki şimalen Firiçya şarkan Panfilya, garben Karya ve cenuben Ak deniz ile çevrilmiş olup 36/10/ 35/6 arz derecesindedir.

Lisyâ kıtası sık ormanlı dalgalar ile münbit ve mahsuldar ovalarla bezenmeş olup muazzam Torusnaalarının bir çok kollarıyla ayrılarak cenuptaki sahile doğru uzaumıştır ,

Bu iklimde çıkılmaz kayalarlardan tabii divarlı yüksek dalgalar ve bazan içinden dereler geçen dolambaçlı vadiler mevcuttur. Bu dağ silsiləsi deniz kadar inerek gâh bir burun ve gâh bir koy ve körfez teşkil ederek sahilde eski kavimlerin mücadelelerini mucip olan limanlar vücude getirmiştir .

Lisyada akan nehrinden en büyüğü Lisiyenlerce adı [Şirbe] olan [Eşen] nami diğer [Ak çay] dir .

Yunan mitolojisine göre [Lakon] Apolon ile Diyanayı doğurduktan sonra beraberlerinde kurtlar olduğu halde bu nehirde yıkanmağa gelmiş ve burada [Lakon] isminde bir mabet inşa eylemişti.

Gerisi var

BUHRAN

Dr. Burhaneddin ONAT

İçlerinden genç bir kız yanındaki gözü ucu ile beni işaret ederek (Şair galiba) dedi..Komik Efendi tabii fırsatı kaçırmak istemedi, ta karşımda durdu. Piyanosesi gelen evi göstererek kötü bir rum şivesile :

—Mösyö Sok güzel çalışıyor e?...

[Diyerek sırtıttı. Onun bu hareketini yaylım ateşi gibi bir kahkaha takip etti ..

Öyleya basit bir arpeji bir serenat dinler gibi dinlemek veya dinler görünmek gülünç bir şeydi .

Şuurum ne kadar uyuşmuş olmalı ki onlara lâıyk oldukları mukabelede bulunmadım, şaşkın ve mahçup bakışlarımla etrafa bakınıken onlar uzaklaşıp gittiler .

Ben de “ Halki Palasın ” yanından saparak Burgaz’a karşı olan sahile doğru yürüdüm .

Heybeli’nin her yeri her zaman güzeldir. Fakat bazı köşeleri vardır ki, günün muayyen saatlerinde müstesna bir hususiyet arzeder meselâ “Şefak,, tarafı

Tulû’un şiirini dünyanın hiç bir yerinde görülmeyen bir zenginlikle hissettirir. Çam limanındaki mehtap, dünyanın hiç bir yerinde yoktur. Büyük tur yolundan

Marmaraya bakan tepeler üzerinde dünyanın en muhteşem grubu seyredilir. Sabahın biraz ilerlemiş saatlarında da ben, Heybelinin Burgaza karşı olan kıyısını pek severim. O saatlerde Adanın başka yerleri güneşin yakıcı ışıkları ile yıkanırken burası koyu yeşil gölgelerin loşluğu içinde henüz sabahın serin mahmurluğunu taşır .

Sahil ile çamların çevirdiği çerçeve içinde çamların kenarındaki koyu yeşil gölgeler Kaşık adası, Burgazın falezine vlerineee vuran güneşin, durgun denizde oynayan keskin akisleri, İstanbulun ince bir gaz tabskasile tül lenmiş pembe silüeti tatlı tezatları ile gözleri oyaltıyan ve ruhu okşayan güzellikleri seyretmeğe doyulmaz. Onun için kafamı dindirmek ve imkân bulursam biraz da okumak için bu sabahta Adanın bu köşesini seçmiştim .

Denizden bir kaç metre yükselmiş bir kenarda bir çamın gövdesine dayanarak oturdum . Güneşin aksiyle pırıl pırıl yanan Burgaza baktım tüllere bürünmüş İstanbula baktım. Gözlerim, uzak mesafelerin mutabakatına hâlâ alışmamış uzağa baktıkça yorulduğumu hissediyorum.

Gerisi var

Kazalarımızı tanıyalım.

SERİK [*]

Ali KAYA

1 Serik kasabası 26 000 k       nüfusu ihtiva eden ve Antalya vil  yetinin   arki cenubisine ve Manavgat kazasının garb  ine dışı bir kazadır.

Toros silsilesi kıyılarında sahile yakın k        yla Aksu nehrinin arasına dışı Antalya – Alanya        tam kasabanın içinden geçerek bu yol oldukça kasabayı tezyin eder . G  ndo  usu k         , G  nb  tısı Aksu nehri   imal hududu Isparta vil  ye - tine ba  lı Sütçüler, Şarki Kara  a   ve Eğridir kazalarıyla cenup hududu denizi teşkil ederek tabi   hududlarla sınırlanmıştır.

2 — Kazanın Gebiz nahiyesinden başka nahiyesi yoktur . U   sene evelinden ba  lamak suretiyle nahiye ve jandarma karakol binaları ve mevcut mektebin tamiri işleriyle yakın za -

manda ikmal edilerek ondört k       ba  lı bulunduğu nahiye-mizde inkişafa erişecektir. Honamlı, Recepli, Adıgüzel, Utgunlu, Karakoyunlu, Hacısalı,   akal, Sarıabalı, Hacıhamzalı, Eski      k aşiretleri muhtelif k     ve merkez kasaba civarında mesk  n olup bunlardan Karakoyunlu, Hacıhamzalı, Sarıabalı aşiret çocuklarından okumak için mekteplere gittikleri görülmektedir.

Kaza 1926 yılı nihayetlerine doğru teşekkül etmiştir. Belkis namile bir çok ecnebi ve b  y  klerimizizin ziyaret ettiği harabeler oldukça meşhurdur. Bu husustaki malûmat , emekli M  ze müdürümüz bay Süleyman Fikri'nin yazd  ı Antalya tarihinde mevcuttur.

3 — İ  tima   durum Serik kasabasında gittikçe tekemm  ldec  ir Girit muhacirlerine isk  nen verilen Ahmediy  , Kadriye k    lerinde rumca konuşan vatandaşlara öğretmenler icabeden telkinatı vermekte ve ana Türkçe'den başka lisanla konuşmamaları tavsiye edilmektedir .

Kasaba merkezinde en ufak

(*) Kazalarımızı tanıyalım ba  lı   altında seri halinde yazma  ı vad ettiğimiz yazıların birincisidir. Önümüzdeki nushamızda Ka   kazamıza ait yazıyı okurlarımıza sunacağız,

işci ve esnaf kaza sakinlerinden hariç Antalya—Alanya ve Manavgat gibi vatandaşlara inhisar etmiş bir vaziyettedir.

1293 rumî yılında bu kazaya Yenişehir muhacirleri iskân edilmiş ve bunların heyeti umumiyesi rençberlikle iştigal etmektedirler.

Bu kazada sıtma bütün vatandaşları mütecssir etmekte ise de mücadele teşkilâtı bunu önlemektedir. Başka hastalık mevcut değildir. Evlenme vak'ası kazada çok, boşanma hadiseleri azdır. Ölüm doğum normal vaziyettedir.

Evlenme işleri medenî kanunun alâkalı hükümlerine uygun olarak ve evleneceklerin sıhhi muayeneleri yapılarak ikmal edilmekte bazende çocukların sünnet törenlerinde Antalyadn çalgı getirilerek halk eylenmekte ve bazen makallî örf ve adet veçhile davul zurna çalınarak güreş yapılmak suretiyle merasimler ve toplantılar yapılmaktadır.

4 — Maarif durumu kazada şayanı memnuniyettir.

Kaza dahilinde bir sene evel inşasına başlanmış ve bitirilmiş olan iyi bir mektep mevcuttur.

Mart ayı ortasında çocuklar bu mektepte okumağa başlamışlardır. Kaza merkezinde okuma vaziyeti iyidir. Okumağa arzu ve heves çoktur.

5 — Ziraî duruma gelince; buğday, arpa, darı, yulaf, çeltik, pamuk, tirmis, kavun, karpuz, fasulye, börülce, bakla ve bazı köylerde sebze çok ekildiği gibi bu sene hiç görülmediği şekilde rençber bu ekim vaziyetlerine daha geniş hız vermiştir. Verim itibariyle bu kaza toprağı çok kıymetlidir.

6 — Yukarıda bahsedildiği gibi kasabada bir şose mevcut olup bunun belli başlı köprüleri yapılmış Nafia vaziyeti bu şekil itibariyle memnuniyeti muciptir.

Köy yolları köy kanunu hükümlerince imece suretiyle yapılmaktadır.

Kazanın Belkis köyü namını alan köyde bir mektep aynı zamanda gebiz nahiyesine bağlı Hasdümen, Hasgebe, Haskızılören köylerinin çocuklarını okutmak üzere bu üç köyün merkezi bir mahalline müceddeden bir mektep yaptırılması şayanı temennidir.